

[Axel Kristensen.]

geriget Danmark, at man for at få lov til at bygge en erhvervsvirksomhed eller et hus til sig selv skal bede en nådigherre om at få sin ansøgning bevilget. Jeg gad egentlig vide, efter hvilke kriterier disse folk foretrækkes. Hvem bestemmer, hvem der må, og hvem der ikke må bygge? Når der er en sådan underforsyning med grunde, synes jeg, det er helt urimeligt, at kommunen bestemmer, at de, der bor i kommunen, skal have fortrinsret. Jeg troede, vi var borgere i kongeriget Danmark, ens stillet, og at det var kommunens sag at betjene borgerne, ikke alene dem, der bor i kommunen, men alle borgere. Det kan ikke være således, at en kommune, hvis den ikke udvider mere end til dækning af sine egne beboeres behov, da skal kunne nægte alle andre at flytte dertil. Det er en helt urimelig tilstand, at udbuddet ikke er større.

Det er ikke alene i Berlingske Tidende, man finder begrundelse for, at sagen haster. I den af boligministeriets udvalg om byggekapa- citeten afgivne betænkning siges det, at der snarest bør tages skridt til at fremskynde byggemodningen af egnede grunde i de områder, hvor den forstærkede byggeaktivitet kan forventes koncentreret. Boligministeriets eget udvalg siger altså, at dette er vigtigt; man hører om og om igen, at det ikke er muligt at lave en fornuftig byggeplanlægning med de grundarealer, der er til rådighed.

Jeg mener, at der i bemærkningerne er redegjort tilstrækkeligt for selve lovforslagets indhold. Jeg er enig med den højtærede boligminister i, at der må træffes foranstaltninger, der gør det lettere for kommunerne at kloakere, i stedet for den meget tungtvirkende metode, vi har nu med landvæsenskommissioner. Vi har her i folketinget gang på gang sagt, at vi må have en forenkling af denne lovgivning, vi må have en lovgivning, hvori alle de planlægningsbestemmelser, der nu findes fem, seks eller syv forskellige steder, samles.

Jeg vil gerne have lov til at give udtryk for nogle synspunkter vedrørende planlægning i al almindelighed; det gjorde den højtærede boligminister også.

Vi mener, at for at sikre gode udviklingsmuligheder må det erkendes, at en planlægning er nødvendig. Hvis man forsøger ved

en planlægning at binde det hele i detaljer og enkeltheder, vil der uvægerligt ske afgørende fejltagelser, fordi en sådan planlægning da må ske på grundlag af de herskende nutidige opfattelser og tilstande, medens planlægningen bør give muligheder for den fremtidige udvikling, som vi ikke kender, og som vi må ønske ganske anderledes end nutiden. En planlægning skal derfor have til formål at give plads for den friest mulige udvikling med mangfoldige forskellige løsninger på de opgaver, fremtiden stiller, og dermed frie muligheder for den enkeltes valg af bolig og erhvervssted og herigennem for udfoldelse af initiativ, således at fremtiden kan forme sig bedst muligt uden at være bundet af en fortids muligheder.

Den hidtidige udvikling har været forkert, dels fordi der på afgørende områder har manglet en planlægning til skabelse af de friere muligheder ved frigørelse fra de bindende forudsætninger, fortiden skabte, dels fordi den planlægning, der fandt sted, næsten udelukkende bandt og formindskede friheden og ikke skabte nok muligheder. I det store og hele vil det være nok, hvis byudviklingsudvalgene nøjes med angivelse af størrelsen af de arealer, der skal stilles til rådighed for bolig- og erhvervsbyggeri, og så overlader placeringen og indretningen til kommunernes afgørelse.

Det er helt åbenbart, at udviklingen i for høj grad har fået lov til at løbe videre grundet på en vanetænkning, der stammer fra en tid, da man ikke havde de nuværende transportmidler som f. eks. autobiletet og derfor var nødt til at stuve folk sammen i storbyer og knytte rekreative områder til jernbanerne og altså også koncentrere disse i store områder. Man har ikke set, at kæmpebyerne er skabt i en tid med andre forudsætninger end nutidens. Man har derfor ved planlægning væsentligt beskæftiget sig med detaljerne i en byplan og med at lappe på skader og undladt at arbejde på at hindre, at en forkert udvikling løb videre efter inertiens lov. Man burde have søgt at skabe frihed til en udvikling baseret på nutidens muligheder og på udnyttelsen af den større frihed, som moderne trafikmidler og større velstand giver.

Det er en fejltagelse at tro, at mangel på plan og ledelse giver frihed — tværtimod.